

Particularitatile structurii compositionale a fiecaruia dintre cele doua volume ale operei literare Morometii de Marin Preda

Romanul "Morometii" scris de Marin Preda (1922-1980) constituie o opera de referinta nu numai in proza autorului mentionat, ci si in intreaga noastra literatura de inspiratie rurala; chiar si dupa ee a aparut "Cel mai iubit dintre pamanteni" (1980) - considerat a fi "roman total" - numele scriitorului a ramas legat de atmosfera, psihologia si gandirea morometiana.

"Morometii este alcatuit din doua volume (publicate in 1955, respectiv 1967) si constituie o monografie a vietii satului romanesc din Campia Dunarii, infatisat in doua perioade distincte: anul 1936, cand "timpul era foarte rabdator cu oamenii" (voi. I) si, respectiv, perioada de dupa 1950, cand colectivizarea aduce disparitia clasei taranilor proprietari de pamant (voi. al II-lea).

Volumul I, alcatuit din trei parti, este pus sub semnul acelui timp tolerant, mereu egal cu el insusi. in consecinta, o mare parte a acestei carti prezinta intamplari petrecute de sambata seara si pana duminica dupa amiaza, in familia lui Ilie Moromete si in satul Silistea-Gumesti: cina, taierea salcamului, adunarea taranilor din poiana lui locan, pregatirea premilitara, incasarea impozitelor, serbarea de sfarsit-de an.

Ultima parte evoca un moment arhetipal in existenta satului "scaldat in lumina eterna a zilei de vara": secerisul. Acum se vor petrece schimbari importante in viata familiei Moromete (rupta in doua prin plecarea la Bucuresti a baietilor mai mari), dar si in viata satului (peste care se va napusti istoria cu evenimentele ei dure): "Trei ani mai tarziu, izbucnea cel de-al doilea razboi mondial. Timpul numai avea rabdare".

Volumul al II-lea (alcatuit din cinci parti) este mai dens, iar ritmul epic se schimba; acum, viata satului iese din vechile tipare si intamplari neasteptate invadeaza existenta taranului.

in concordanta cu realitatea prezentata, naratiunea se complica, personajele vechi apar micorate, in timp ce altele noi (lipsite de stralucire) le iau locul, iar fraza grabita denota instrainarea autorului fata de aceasta lume.

in primul volum, actiunea este concentrata in jurul lui Ilie Moromete; in cel de al doilea, intamplarile antreneaza o colectivitate (satul) simbolica pentru drama existentiala a intregii taranimi. Unitatea celor doua volume este asigurata prin prezenta familiei Moromete (urmarita astfel de-a lungul a peste douazeci de ani, pana dupa moartea ultimului taran autentic - Ilie Moromete).